

Relacja przedstawiciela Krajowego Forum Chłodnictwa z drugiego spotkania narodowych organizacji branży chłodnictwa i klimatyzacji z Komisją Europejską w Brukseli w dniu 18 grudnia 2006 r.

Wstęp

Na zaproszenie Komisji Europejskiej, w dniu 18 grudnia 2006 r. w Brukseli Krajowe Forum Chłodnictwa uczestniczyło w kolejnym spotkaniu krajowych organizacji branży chłodnictwa i klimatyzacji. Naszym przedstawicielem był Pan Marek Wawryniuk. Spotkanie dotyczyło wdrożenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 842/2006 w sprawie niektórych gazów fluorowanych (tzw. f-gazów). Jest to aktualnie kluczowe zagadnienie dla wszystkich firm chłodniczych w Europie, bowiem tworzone dziś akty legislacyjne przesądzą o rozwoju i funkcjonowaniu naszej branży na wiele lat.

Większość najważniejszych decyzji w tej sprawie jest dziś podejmowanych na szczeblu międzynarodowym w Brukseli. Krajowe Forum Chłodnictwa bierze aktywny udział w tym procesie, będąc w stałym kontakcie z władzami RP oraz innymi polskimi organizacjami branżowymi.

Meritum spotkania

Zebranie miało charakter roboczy. Odkonano je w kameralnym składzie, bowiem wzięło w nim udział 18 osób z kilku międzynarodowych organizacji branżowych oraz stowarzyszeń krajowych. Tematem przewodnim były minimalne wymagania dotyczące szkoleń i certyfikacji personelu i przedsiębiorstw zaangażowanych w instalację, konserwację i serwisowanie systemów i urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła. W praktyce – co najmniej z trzech powodów dyskusja toczyła się wokół propozycji Europejskiego Stowarzyszenia Klimatyzacji i Chłodnictwa (AREA), opracowanych m.in. przy udziale KFCh.

Po pierwsze, zasady firmowane przez AREA, to de facto jedyny kompleksowy, dobrze przemyślany i spójny projekt przedstawiony do dyskusji. Po drugie – to dobra propozycja, stanowiąca konsensus interesów różnych grup podmiotów mających do czynienia z f-gazami, uwzględniając przy tym potrzeby środowiska naturalnego. A po trzecie, na etapie jej przygotowywania przez AREA – koncepcja została poddana szerokim konsultacjom w dwóch płaszczyznach: geograficznej i branżowej. W prace nad systemem zaangażowali byli bowiem wszyscy członkowie AREA, czyli krajowe stowarzyszenia chłodnictwa i klimatyzacji z 20 państw europejskich, zrzeszające głównie przedsiębiorstwa instalacyjno-serwisowe (tzw. ang. „contractors”).

Mimo tego, prezentowane propozycje wykraczają poza partykularne interesy tej grupy firm. Dlatego popierają je również inne organizacje, reprezentujące m.in. producentów urządzeń, końcowych użytkowników (w tym markety), chłodnie składowe.

Podkreślono, że Rozporządzenie 842/2006 upoważnia Komisję Europejską do określenia jedynie minimalnych wymagań kwalifikacyjnych i naszkicowania zarysu systemu, który ma być później wdrożony w całej Unii poprzez krajowe akty prawne.

Certyfikacja personalna

Oceniono, że przygotowany na zlecenie Komisji Europejskiej raport firmy konsultingowej ICF stanowi dobry punkt wyjścia do dalszej dyskusji. Choć legislacja w zakresie wykorzystania substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO) w poszczególnych krajach Unii Europejskiej różni się szczegółami, tylko w dwóch z nich nie obowiązuje żaden system certyfikacji personalnej. Prawie we wszystkich państwach członkowskich istnieje obowiązek okresowego odnowienia kwalifikacji, poprzez ponowne zdanie egzaminu. Organizacje branżowe zwróciły Komisji uwagę na dwie istotne kwestie: na konieczność wprowadzenia spójnych zasad dla wszystkich syntetycznych czynników chłodniczych (tj. dla HCFC i HFC) opierając się na dotychczasowych rozwiązaniach stosowanych dla substancji kontrolowanych oraz na niezbędne *vacatio legis* dla nowej certyfikacji osób i firm, które mają obowiązywać w odniesieniu do f-gazów.

W Polsce można by np. zapisać w ustawie, że w terminie podanym w Rozporządzeniu o f-gazach (tj. do 4 lipca 2008 r., por. art. 5 ust. 2), kwalifikacje musiałyby uzyskać wyłącznie osoby nie posiadające „ozonowego” Świadectwa Kwalifikacji. Natomiast osoby, które dysponują ważnym Świadectwem Kwalifikacji w zakresie substancji kontrolowanych, mogłyby również realizować wszelkie czynności z wykorzystaniem f-gazów (tj. czynników z grupy HFC) do czasu upływu ważności takiego Świadectwa. Pierwsze certyfikaty ozonowe w ramach obowiązującej ustawy były wydane pod koniec 2004 r. i obowiązują przez 5 lat.

Spore emocje ponownie wzbudziła dyskusja o różnych

poziomach kwalifikacji, lub jak ustalono „kategoriach kwalifikacji” (ang. „categories” zamiast „levels”). Stowarzyszenia użytkowników końcowych opowiadają się za dwoma kategoriami, z podziałem uzależnionym od rodzaju prowadzonej działalności. Certyfikat jednej kategorii upoważniałby do kontroli szczelności, zaś drugi – szerszy – do prowadzenia działań monter-skich i serwisowych w pełnym zakresie. Pojawiły się również postulaty wprowadzenia dodatkowej, trzeciej kategorii, uprawniającej wyłącznie do recyklingu instalacji i czynników oraz obsługi małych instalacji o napełnieniu do 3 kg czynnika (ang. „end of life treatment certificate”). Do uzyskania takiego świadectwa wymagane byłoby wykazanie się jedynie ogólną wiedzą z pogranicza chłodnictwa i ochrony środowiska, jednak bez pogłębionej wiedzy chłodniczej.

Sekretarz Generalny AREA przypomniał, że przygotowane przez nas rozwiązania są kompromisem interesów wszystkich zainteresowanych stron. Z punktu widzenia instalatorów i serwisantów branży chł&k, najbardziej korzystnym byłoby wprowadzenie wyłącznie jednej kategorii kwalifikacji. Natomiast, jak się wyraził „*sometimes we listen to others*”, dzięki czemu pozostałe organizacje akceptują propozycje AREA.

AREA proponowała 2 kategorie kwalifikacji: „Maintenance Technician” i „Refrigeration Craftsman”. Podczas dyskusji ustalono, że trzeba odejść od tego nazewnictwa, gdyż przy tłumaczeniu mogą pojawić się problemy ze znalezieniem jednoznacznych odpowiedników w różnych językach. Komisja Europejska zaproponowała więc określenie ich jako „Level 1” i „Level 2”. Podsumowując dyskusję o poziomach/kategoriach kwalifikacji oraz stosowanym nazewnictwie, przedstawiciel Krajowego Forum Chłodnictwa zasugerował, aby – trzymając się generalnej propozycji AREA – ustalić dwie kategorie kwalifikacji oznaczające odpowiednio podstawowy oraz pełny zakres uprawnień (ang. „basic” i „advanced”). Wówczas nie będzie wątpliwości nawet wśród końcowych użytkowników urządzeń (czyli klientów firm serwisowych), czy „lepiej” jest „pierwszy poziom kwalifikacji”, czy „drugi poziom” oraz czy może istnieją inne, kolejne kategorie z wyższym poziomem zaszeregowania...

Ponadto wyrażono zgodną opinię, że z punktu widzenia certyfikacji personalnej – staż zawodowy ani wykształcenie nie są decydujące. Jeśli tylko programy szkoleń będą dobrze ułożone, a tryb i sposób przeprowadzenia egzaminów zapewnią rzetelność i przestrzeganie jednolitych wymagań, to do uzyskania, bądź nie uzyskania certyfikatu kompetencji powinien liczyć się wyłącznie wynik egzaminu.

Certyfikacja przedsiębiorstw

Stwierdzono rozbieżności w rozumieniu zapisów Rozporządzenia o f-gazach w kwestii certyfikacji firm. Według obecnych na spotkaniu przedstawicieli Komii

sji Europejskiej, art. 5 ust. 1 tego aktu prawnego nie nakłada obowiązku certyfikacji przedsiębiorstw. Diametralnie odmienną opinię mają wszystkie organizacje branżowe uczestniczące w konsultacjach. Również naszym zdaniem, z Rozporządzenia jednoznacznie wynika konieczność certyfikacji zarówno osób, jak i firm. Taką opinię prezentuje także większość krajowych delegacji rządowych zaangażowanych w konsultacje, w tym polskie Ministerstwo Środowiska.

Zgodzono się, że skoro celem Rozporządzenia jest ograniczenie emisji gazów fluorowanych, to zadanie to będzie łatwiej realizować i monitorować, jeśli standardem będą nie tylko certyfikaty personalne, lecz gdy wdrożony zostanie system certyfikacji firm. To rozwiązanie będzie korzystne dla przedsiębiorstw z naszej branży, ale także dla końcowych użytkowników urządzeń i instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych.

W ramach procesu certyfikacji (rejestracji), odpowiednie władze państwowe dysponowałyby listą firm, które prowadzą działalność z wykorzystaniem syntetycznych czynników chłodniczych. Takie firmy musiałyby spełniać trzy warunki sprecyzowane przez AREA:

- ✓ zatrudniać osoby ze stosownymi certyfikatami personalnymi;
- ✓ dysponować odpowiednim wyposażeniem technicznym;
- ✓ posiadać wdrożone stosowne procedury, zapewniające realizację działań – w których wykorzystywane są czynniki syntetyczne – zgodnie z obowiązującą legislacją.

Przedstawiciel Krajowego Forum Chłodnictwa wyraził pogląd, że kontrola realizacji Rozporządzenia o gazach fluorowanych bez certyfikacji firm będzie praktycznie nierealna. Przedsiębiorstwa powinny uzyskać wpis do odpowiedniego rejestru – deklarując, że spełniają wspomniane wyżej wymogi. Rejestr ten powinien być prowadzony przez centralny urząd, zaś nominowany przez Rząd ekspercki komitet doradczy powinien być odpowiedzialny za przeprowadzanie okresowych audytów w firmach wpisanych do rejestru.

Podsumowując tę część dyskusji, Komisja Europejska zgodziła się ponownie przeanalizować zagadnienie certyfikacji firm w ogólnounijnym systemie kontroli wykorzystania f-gazów.

Procedury badania szczelności

Zgodnie z art. 3 ust. 7 Rozporządzenia o gazach fluorowanych, do 4 lipca 2007 r. Komisja Europejska musi określić standardowe wymagania dotyczące kontroli szczelności urządzeń. Przypomniano przygotowaną przez AREA procedurę sprawdzania szczelności urządzeń i instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych. Zebrani przyznali, że to dobra propozycja. Była ona już wcześniej konsultowana także z pokrewnymi organi-

zaczynając, m.in. reprezentującymi użytkowników końcowych. Powstało pytanie – czy procedura może i czy powinna być bardziej szczegółowa. Jednak uczestnicy zgodzili się, że mając na uwadze ogromną różnorodność instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych, generalne wytyczne muszą pozostać na pewnym poziomie ogólności, zaś tworzenie wielu procedur do różnych typów urządzeń byłoby pozbawione sensu.

Po dyskusji, zaakceptowano procedurę badania szczelności urządzeń firmowaną przez AREA. Definiuje ona bowiem jednoznacznie meritum prowadzenia kontroli. Na tej podstawie, każda firma powinna wdrożyć własne szczegółowe procedury dotyczące konkretnych rodzajów lub typów instalacji, którymi się zajmuje.

Podsumowanie

Reasumując uznano, że po wprowadzeniu niewielkich modyfikacji koncepcja opracowana przez AREA przy udziale KFCh i innych członków tego stowarzyszenia stanowi dobrą bazę do przyjęcia minimalnych wymogów dotyczących certyfikacji personelu i przedsiębiorstw.

Kolejne spotkanie w sprawie f-gazów organizowane przez Komisję Europejską zaplanowano na 10 stycznia 2007 roku. Tym razem jest ono zarezerwowane dla delegacji rządowych z poszczególnych państw UE. Dwa dni wcześniej spotkają się polskie organizacje działające na rzecz branży chłodnictwa i

klimatyzacji, zainteresowane omawianą problematyką. Celem tych konsultacji będzie przedstawienie Ministerstwu Środowiska wspólnego stanowiska naszej branży w kluczowych kwestiach związanych z wdrożeniem Rozporządzenia 842/2006.

Oto najważniejsze tematy, które powinniśmy poruszyć:

- ✓ akceptacja co najwyżej dwóch kategorii certyfikacji personalnej;
- ✓ konieczność wprowadzenia certyfikacji firm;
- ✓ poparcie ogólnej procedury kontroli szczelności opracowanej przez AREA;
- ✓ akceptacja trójczłonowego schematu „kontroli” certyfikacji osób i firm, w którym powinni uczestniczyć:
 - agenda rządowa,
 - jednostki certyfikujące,
 - ekspercki komitet doradczy, z przedstawicielami organizacji branżowych;

Na podstawie relacji **Marka WAWRYNIUKA**, przygotował **Michał DOBRZYŃSKI**

Krajowe Forum Chłodnictwa
ul. Zamieniecka 25, 04-158 Warszawa
www.forum-chlodnictwa.org.pl